

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 25/03/2025 14:57
Sayı: E-120.07.03-1603939
2025 AİLE YILI

Sayı : E-54045643-610-18556815

7/20094 GY 62

Konu : Soru Önergesi (7/20094)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 10.12.2024 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1545072 sayılı yazınız.

İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan, Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait 7/20094 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/20094) (2 Sayfa)

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Doğrulama Kodu: A7714902-3483-4A30-8660-432036BB6AE2

Doğrulama Adresi: <https://www.turkiye.gov.tr/tarim-ebys>

Üniversiteler Mahallesi Dumlupınar Bulvarı No: 161 06800 Çankaya / ANKARA

Tel: (0312) 287 33 60

www.tarimorman.gov.tr Kep: tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

KEP Adresi : tarimveormanbakanligi@hs01.kep.tr

Bilgi için: Vahdettin ŞANLI

Mühendis

Telefon No: (312) 258 85 96

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/20094 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Ülkemizde hayvan ıslahı faaliyetleri 1996 yılında "Milli Soy Kütüğü" faaliyetleri kapsamında başlatılan veri tabanı oluşturma çalışmaları ile kayıtlı ıslah programına geçilmiştir. 2001'de ise Hayvan Islahı Kanunu ile devam etmiştir. Sığırlarda ıslah kayıtları, E-Islah veri tabanı aracılığıyla Damızlık Sığır Yetiştiricileri Merkez Birliği ile yürütülmektedir. Bu veri tabanında tutulan kayıtlarla damızlık belgesi oluşturulmuş ve yüksek damızlık değerine sahip hayvanların kullanımı desteklenerek verim artışı sağlanmıştır.

Ülkemizde süt verimi yönünden sayıca en fazla yetiştiriciliği yapılan "Siyah Alaca" ırkında 1996 yılındaki 305 günlük laktasyon süt verimi 5.585 litre iken, 2022 sonunda 7.778 litreye çıkarılmıştır.

2022 yılında hazırlanan Ulusal Hayvan Islahı Eylem Planı kapsamında da tür bazlı ıslah programları oluşturulmuştur. Islah Eylem Planı kapsamında biyoteknolojik yöntemlerle damızlık seçimini önceliklendiren Genomik Seleksiyon Projesi ile de 2024 yılından itibaren ülkesel referans popülasyonu oluşturulmuştur. Bu sayede buzağı doğduğu anda genetik yapısına bakılarak damızlık değeri belirlenmesi kapasitesi oluşmuştur.

2023'te doğan buzağılara genomik test desteği verilerek yüksek genetik kapasiteye sahip damızlık sağlanması teşvik edilmiştir. Genomik testler Siyah Alaca ve Simental ırklarında da uygulanmaktadır Islah konusunda ayrılan bütçe ile bu çalışmalar yürütülmektedir.

Bakanlığımızca hayvan ıslahı konusunda aşağıda belirtilen projelerde devam etmektedir.

Halk Elinde Anadolu Mandası Islahı Projesi: 2011 yılında başlayan projede, 18 ilde 2.742 yetiştiriciyle 29.171 baş manda üzerinde çalışmalar sürmektedir. Proje sayesinde manda sayısı ve ürün verimleri artmış, yerli sperma üretimi yapılmıştır. Mandalardan elde edilen süt ve et, ekonomiye yıllık 300 milyon TL katkı sağlamaktadır.

Anadolu Alacası Geliştirme Projesi: Bu projede, yüksek genetik kapasiteli hayvanlardan embriyo elde edilmekte ve 2024 itibarıyla 695 ticari embriyo dondurulmuştur. Ayrıca, 37 dondurulmuş embriyo satılarak ilk kez ticari hale getirilmiştir. Proje kapsamında 567 embriyo transfer buzağısı doğmuş, 44 aday boğa sperm üretimi için verilirken toplam 1.144.256 doz sperma üretilmiştir.

Halk Elinde Küçükbaş Hayvan Islahı Projesi: 2005 yılında başlayan projede Niğde'de küçükbaş hayvanların damızlık üretimi hedeflenmektedir. 2011'den beri Akkaraman Koyunu ve Kıl Keçisi üzerine çalışmalar yapılmakta; 2024 itibarıyla 7 alt proje gerçekleştirilmektedir. 171 yetiştiriciye toplam 50.396.100 TL destekleme ödemesi yapılmıştır.

Bakanlığımız Gözlü, Gökhöyük ve Ulaş Tarım İşletmeleri'nde 2012-2023 yılları arasında Akkaraman, Kangal Akkaramanı ve Bafra koyun ırklarında ıslah ve melezleme çalışmaları yapılmıştır. Bu çalışmalarla koyunların süt, döl verimi ve kuzuların büyüme ile etçilik özellikleri geliştirilmiştir. Sonuç olarak İç Anadolu şartlarına uygun yüksek verimli saf Akkaraman ve melez Bafra koyunları elde edilmiştir.

Sığırlarda ise Siyah Alaca, Simmental ve Esmer (Brown Swiss) ırklarında dış görünüşe göre sınıflandırmalar yapılmakta; her ineğin tip puanları E-Islah veri tabanına kaydedilmektedir. Bu değerlendirmelerle vücut tipi ile ilgili çeşitli karakterler üzerinden puanlama yapılmakta, elde edilen veriler damızlık amaçlı çiftleştirmede kullanılmaktadır.

Islah çalışmaları için ayrılan bütçeler etkin bir şekilde yönetilmektedir.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Ülkemizde verim kayıtları tutulmaktadır. 1996 yılından itibaren E-İslah veri tabanında verim kayıtları, üreme kayıtları ve soy ağacı verileri tutulmaktadır.

Ulusal Hayvan Islahı Eylem Planı ile yerli damızlık üretimi teşvik edilerek ithalat azaltılmaktadır. Özellikle ari işletmelerde dişi damızlık üretimi için buzağı desteklemeleri, soy kütüğü ve suni tohumlama gibi destekler sağlanmaktadır.

Tarım politikalarının amaçları, ilkeleri ve öncelikleri doğrultusunda tarım sektörüyle ilgili politikaların planlanmasına yönelik 5488 sayılı Tarım Kanunu'nun 7'nci maddesinde değişikliğe gidilmiştir. Bahse konu kanuni düzenlemeye istinaden "Tarımsal Üretimin Planlanması Hakkında Yönetmelik" yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

8760 sayılı 2024-2026 Yıllarında Yapılacak Hayvancılık Desteklemelerine İlişkin Cumhurbaşkanlığı Kararı kapsamında hayvansal üretim, su ürünleri üretimi, tarımsal araştırma ve geliştirmenin desteklenmesine ilişkin hususlar düzenlenmiştir.

Hayvansal üretimde yeni destekleme programı temel hayvancılık ve ürün geliştirme destekleri olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır.

- Temel hayvancılık destekleri; büyükbaş hayvancılık, küçükbaş hayvancılık, atık, arıcılık ve ipek böceği faaliyetlerinin desteklenmesinden oluşmaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan yetiştiricilere temel destek tutarına ilave destek verilecektir. Ayrıca suni tohumlama, soy kütüğü, yerli sperma, ari işletme, sürü yöneticisi (çoban) gibi verimlilik kriterlerine ilave destek sağlanacaktır.
- Ürün geliştirme destekleri; çiğ süt, besilik erkek sığır (karkas), tiftik üretimi desteklerini kapsamaktadır. Aile işletmeleri, genç ve kadın yetiştiriciler, birinci derece örgüt üyesi ile planlama bölgeleri gibi yönlendirici kriterleri sağlayan üreticilere temel destek tutarına ilave destek verilecektir. Ayrıca ari işletme, kendi tankında soğutma, örgüt üzerinden pazarlama, karkas ağırlığı, kaliteli tiftik ve sözleşmeli üretim gibi verimlilik kriterlerine ilave destek verilecektir.

Yeni destekleme modeli ile ilk defa;

- Oğlak ve kuzuya temel destek ödemesi,
- Genç ve kadın yetiştiriciye ilave destek,
- Aile işletmelerine temel destek oranında ilave destek,
- Doğduğu aile işletmesinden kesime giden erkek sığırlara ilave destek,
- Gezgin arıcılık yapanlara ilave destek ve
- Birinci derece örgüt üyesi yetiştiricilere ilave destek

verilecektir.

Ayrıca planlı üretim bölgelerinde uygun üretim yapanlara ilave destek ve her buzağıya temel destek ödemesi yapmak suretiyle üreten herkesin destek alması sağlanacaktır.

Et ve Süt Kurumu Genel Müdürlüğümüz (ESK) ve Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğümüz (TİGEM) arasında imzalanan protokol ile ESK'nın piyasa düzenlemesi görevi kapsamında arz planlaması için ihtiyaç duyduğu canlı hayvan stokunun TİGEM altyapısından yararlanmak suretiyle oluşturulması, TİGEM işletmelerinin kapasitelerinin aktif şekilde kullanarak damızlık büyükbaş üretiminin artırılması amaçlanmaktadır.